Somnis

Per PepMaria el dl., 30/11/2015 - 09:00

Entre els qui es dediquen a educar (ajudar la gent de qualsevol edat a créixer com a persones), hi ha un debat sobre en què consisteix aquesta tasca. La feina de l'educador es mou entre dues idees extremes:

1. L'educador ha de proposar a l'educand l'ideal de persona, el somni a què ha d'aspirar.
2. L'educador no ha d'influir en l'educand, perquè el propi educand ja traurà de si mateix l'ideal de persona, el somni que ha de perseguir.

Però hi ha un camí del mig: l'educador és aquell que ajuda a expandir somnis. La seva tasca es pot analitzar en dos moments: esperonar a formular el somni, i ajudar a expandir-lo.
1) Esperonar a formular el somni.
Cada persona creix quan persegueix un somni, el seu somni. Tal com diu Shakespeare, "estem fets de la matèria dels somnis"(*La Tempestat* Acte 4rt, escena 1). I cap educador –per molt bon educador, per molt bona persona, per molt sant que sigui- no pot imposar a l'educand un somni: ni tan sols el somni més preuat de l'educador. Cadascú té el seu somni: gestat a partir de la infantesa en la seva relació amb referents que han estimulat la imaginació i la passió de viure de l'educand.
Però, si bé l'educador no pot imposar ideals o somnis, sí que ha d'esperonar l'educand a formular i explicitar, a investigar el seu propi somni. "Quin és el teu somni a la vida?" "Com i quan el persegueixes?". Això d'esperonar a formular somnis sempre ha estat polèmic. Ja al segle IV aC, Sòcrates, que s'hi dedicava, va ser acusat de corrompre el joves i condemnat a morir. Però abans de beure la cicuta va dir: "Quan els meus fills siguin grans, us prego que els interrogueu i turmenteu com jo ho he fet amb vosaltres, si veieu que prefereixen les riqueses a la virtut i a fer que l'ànima esdevingui millor". I fa uns mesos, Edward Freeman, un famós professor de Management, ens confessava a Barcelona: "Quan explico teories als meus alumnes, me les discuteixen; quan els pregunto pel seu propòsit a la vida, s'enfaden amb mi".
2) Ajudar a expandir el somni.
En segon lloc, l'educador pot ajudar l'educand a expandir el seu somni. És veritat que el simpàtic Mercutio diu a *Romeo i Julieta* que els somnis són "les criatures del cervell peresós/ fills de vana fantasia, i tan fins de substància com és l'aire./Més inconstants que el vent que ara amanyaga el pit glaçat del nord..." (Acte 1r, escena 4). Certament, quan neixen, els somnis poden ser efímers. Però quan s'expandeixen, quan creixen en profunditat, arriben a fonamentar tota una vida i a mobilitzar gent perquè el món canviï. Un exemple? El somni de Martin Luther King (http://www.americanrhetoric.com/speeches/mlkihaveadream.htm).
La tradició pedagògica dels jesuïtes proposa quatre direccions per a l'expansió dels somnis: "utilitas, humanitas, iustitia, fides" (Diego de Ledesma SJ, s.XVI). Abans d'exposar-les, notem que no es tracta de quatre cotilles per "portar el somni pel camí dret"; sinó de quatre dimensions d'expansió que fan que el somniador creixi com a persona i que el món creixi en justícia.
· Utilitas - Fer que el somni sigui més útil. Interroguem l'educand: quin problema humà tractarà o resoldrà el teu somni? Quina gent concreta es beneficiarà del teu somni? Com t'ho faràs per guanyar-t'hi la vida? Com gestionaràs el teu somni?
· Humanitas - Fer que el somni sigui més humà- cordial. Preguntem a l'educand: tot tirant endavant el teu somni, quina joia interior viuràs i transmetràs al teu voltant? En la realització del teu somni, seràs honest, coherent, acollidor, amable, integrador dels qui queden exclosos?
· Iustitia - Fer que el somni sigui més just-servicial. Demanem-li: com contribuirà el teu somni a fer un món amb menys desigualtats? Com ajudarà el teu somni a canviar la societat a fi que no generi pobresa ni exclusió?
· Fides - Fer que el somni sigui més espiritual-autònom. Qüestionem-lo: estàs segur que aquest somni és el teu, i que no l'acabes de demanar en préstec a algú altre? Segur que no l'acabes de baixar d'internet o l'has rebut en una piulada de Twitter? Ja t'has preguntat, "en l'hora més silenciosa de la teva nit" si el teu somni "estén les seves arrels fins al lloc més profund del teu cor" (R.M. Rilke)? Saps si la teva inspiració ve del més profund de tu, del més profund de la Realitat? Notem que les tradicions religioses ofereixen instruments i pràctiques per a respondre aquestes preguntes.
L'educador, doncs, pregunta. Però la seva experiència vital, la gestió del seu propi somni, l'hauria de portar a caminar pacientment al costat de l'educand, tot proposant-li passos possibles. Passos que facin que el seu somni sigui *més* útil, *més* humà-cordial, *més* just-servicial, i/o *més* espiritual/autònom. En aquest sentit, afirma el papa Francesc:
"Cal acompanyar amb misericòrdia i paciència les etapes possibles de creixement de les persones. L'Església acompanya la humanitat en tots els seus processos, per més durs i prolongats que siguin".

· En quins moments o grups humans (feina, amics, parròquia...) em pregunto pels meus somnis?
· Quan algú se'm sincera en relació amb els seus somnis, tendeixo a proposar-li els meus somins o l'ajudo a formular i expandir els seus?
· En quins moments o grups humans pregunto als altres pels seus somnis? Quan callo preguntes fonamentals per por de la reacció dels altres?
· Els meus somnis, com estan de "utilitas", "humanitas", "iustitia" i "fides"?